DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (3), 3856-3879.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences (2025), 16 (3), 3856-3879.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Dijital Ebeveynlik ve Siber Zorbalık Arasındaki İlişki: Ebeveyn Değişkeninin Belirleyici Rolü

The Relationship Between Digital Parenting and Cyberbullying: The Determining Role of Parental Variable

Zülal KAYAR , Lise Öğrencisi, BİLSEM, zuulall@gmail.com

Deniz ÖZEN , Lise Öğrencisi, BİLSEM, denizozen1301@gmail.com

Esra METE BAKIR , Dr., BİLSEM, esramete@gmail.com

Geliş tarihi - *Received:* 3 Mayıs 2025
Kabul tarihi - *Accepted*: 29 Eylül 2025
Yayın tarihi - *Published*: 28 Aralık2025

Kayar, Z., Özen D. ve Mete Bakır, E. (2025). Lise öğrencilerinde siber zorbalık ve dijital ebeveynlik: Aile ilişkilerinin dijital dünyadaki rolü. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi,* 16(3)*,* 3856-3879*.*
DOI. 10.51460/baebd.1686939

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (3), 3856-3879.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences (2025), 16 (3), 3856-3879.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Öz. Bu araştırma, lise öğrencileri arasında yaygınlaşan siber zorbalık deneyimini ve ebeveynlerin dijital dünyada çocuklarıyla olan ilişkilerini yönlendiren dijital ebeveynlik uygulamalarının, bu tür olgular üzerindeki etkilerini incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma, nicel araştırma desenlerinden betimsel ve ilişkisel tarama modelinde bir çalışmadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Kişisel Bilgi Formu, Manap ve Durmuş (2020) tarafından geliştirilen "Dijital Ebeveynlik Farkındalık Ölçeği (DEFÖ)" ile Hinduja ile Patchin'in (2009) oluşturduğu ve Özdemir ile Akar (2011) tarafından Türk kültürüne uyarlanan "Siber Zorbalık ve İnternet Saldırganlığını Tarama Ölçeği (SZISTÖ)" birlikte kullanılmıştır. Ebeveynlere ve öğrencilerine anket uygulanmıştır. Araştırmanın örneklemini 14-17 yaş arası 175 lise öğrencisi ve bu öğrencilerin ebeveynleri oluşturmaktadır. Örneklemde 350 kişi ile anket uygulaması yapılmıştır. Veriler SPSS programıyla analiz edilmiştir. Yapılan istatistiksel değerlendirmelerde Frekans Dağılımı, Korelasyon Analizi, Normallik testleri, T-Testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA), Schefee Testi analizleri kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda dijital ebeveynlik düzeyinin siber zorbalık durumunu etkilediği görülmüştür. Anne ve babaların, dijital ebeveynlik farkındalıkları orta düzey bulunmuştur. Ebeveynlerin yaşları ile dijital ebeveynlik pratikleri arasında anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. Daha genç ebeveynler, teknolojiyi çocuklarıyla daha verimli kullanırken, daha yaşlı ebeveynlerin risklerden koruma oranları daha yüksektir. Öğrencilerin büyük kısmının hayatlarında en az bir defa siber zorbalığa uğradığı veya tanık olduğu görülmüştür.
Anahtar kelimeler: Siber zorbalık, Dijital ebeveynlik, Lise öğrencileri, Ebeveyn-çocuk ilişkisi, Teknoloji kullanımı.

Abstract. This study aims to investigate the prevalence of cyberbullying among high school students and to examine the influence of digital parenting practices on such experiences. Digital parenting refers to the strategies and awareness levels of parents in guiding and protecting their children in the digital environment. Employing a descriptive and correlational research design, the study utilizes quantitative methods. Data were collected using a Personal Information Form, the Digital Parenting Awareness Scale (DPSAS) developed by Manap and Durmuş (2020), and the Cyberbullying and Internet Aggression Screening Scale (SZISTÖ) originally developed by Hinduja and Patchin (2009) and adapted to Turkish culture by Özdemir and Akar. Surveys were administered to both parents and their children. The sample consisted of 175 high school students aged 14–17 and their parents, totaling 350 participants. Data analysis was conducted using the SPSS software, employing Frequency Distribution, Correlation Analysis, Normality Tests, T-Test, One-Way Analysis of Variance (ANOVA), and the Scheffé Test. The results revealed that digital parenting awareness significantly influenced cyberbullying experiences among adolescents. While digital parenting awareness among mothers and fathers was found to be at a moderate level, significant correlations emerged between parental age and digital parenting practices. Younger parents were more adept at using digital tools collaboratively with their children, whereas older parents demonstrated stronger tendencies toward risk-averse behaviors. Furthermore, a majority of students reported having either experienced or witnessed cyberbullying at least once, underscoring the urgent need for effective digital parenting interventions.
Keywords: Cyberbullying, Digital parenting, Highschool students, Parent-child relationship, Technology usage.

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (3), 3856-3879.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences (2025), 16 (3), 3856-3879.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Extended Abstract

Introduction. Cyberbullying refers to the deliberate and repeated use of digital technologies—including smartphones, computers, and the internet—to harm individuals or groups (Tanrıkulu et al., 2015). As digital communication becomes an integral part of adolescents' daily lives, cyberbullying has emerged as a widespread and damaging phenomenon, particularly among high school students.

In parallel with this development, digital parenting has gained increasing significance as a key factor in mitigating the risks associated with cyberbullying. A digital parent is not merely a monitor of their child's technology use but also a guide, role model, and educator in the online environment. Effective digital parenting requires not only technological competence but also ethical awareness, the ability to set boundaries, and the promotion of values such as respect, empathy, and responsibility in digital spaces (Yurdakul et al., 2013).

Method. This study aimed to investigate the cyberbullying experiences of high school students in Adana, Türkiye, and to explore the relationship between these experiences and their parents' digital parenting practices. A quantitative research design was adopted, utilizing descriptive and relational survey models.

Two validated measurement tools were employed: the Cyberbullying and Internet Aggression Screening Scale was used to assess students' experiences with cyberbullying and digital aggression, while the Digital Parenting Awareness Scale evaluated parents' digital knowledge and practices. The sample comprised 175 high school students aged 14–17 and their respective parents, yielding a total of 350 participants.

Data were analyzed using the SPSS statistical package. Descriptive statistics, correlation analysis, independent samples t-tests, one-way ANOVA, and Scheffé post-hoc tests were applied to identify significant relationships and group differences among the variables.

Results. The analysis revealed that gender was a significant factor in cyberbullying victimization: female students reported higher levels of victimization compared to their male peers. This result is in line with several studies (e.g., Yorulmaz and Karadeniz, 2021; Akbaba and Eroğlu, 2013), although it contrasts with others reporting either no significant difference or higher victimization among males (e.g., Yiğit et al., 2018; Hinduja and Patchin, 2008).

Socioeconomic status were not found to significantly impact the prevalence of cyberbullying, supporting the findings of Akbaba and Eroğlu (2013) and Serin (2012), though other research (e.g., Talan et al., 2021) suggests that lower-income students may experience less victimization.

In terms of parental characteristics, fathers scored significantly higher than mothers on the Risk Control (RK) dimension, indicating greater involvement in monitoring and restricting digital risks. Interestingly, students whose mothers were the primary caregivers were more likely to engage in cyberbullying behavior, a finding that contradicts traditional assumptions about maternal protectiveness and suggests complex dynamics in the parent-child digital relationship.

No significant gender difference was found in the Value Creation (VK) dimension, which assesses the productive and ethical use of technology. This contrasts with Anderson (2016), who found that mothers tend to model constructive technology use more effectively.

Kayar, Z., Özen D. ve Mete Bakır, E. (2025). Lise öğrencilerinde siber zorbalık ve dijital ebeveynlik: Aile ilişkilerinin dijital dünyadaki rolü. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi,* 16(3)*,* 3856-3879*.*
DOI. 10.51460/baebd.1686939

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (3), 3856-3879.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences (2025), 16 (3), 3856-3879.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Parental education level was another influential factor. Parents with only a high school education exhibited higher levels of digital neglect, while those with university degrees showed stronger performance in the VK dimension. These results align with findings by Redmiles (2018) and Kopuz et al. (2022), indicating that higher educational attainment contributes to more responsible digital parenting.

No statistically significant difference emerged between cyberbullying experiences and the type of high school attended, which supports the results of Bingöl and Tanrıkulu (2014). However, some studies have reported elevated bullying rates in private or academically selective schools (e.g., Topçu et al., 2008; Karoğlu and Çılğın, 2020), suggesting that this variable may be context-dependent.

Significant differences were identified in the Negative Modeling (OMO), Value Creation (VK), and cyber victimization dimensions based on student grade level. While upper-grade students reported higher exposure to negative modeling and cyber victimization, grade level did not significantly predict whether students engaged in cyberbullying behavior themselves. This is consistent with some research suggesting that exposure increases with age (Semerci, 2017), while contradicting others that propose a decline in such behaviors as students mature (Eroğlu, 2011).

A moderate, positive correlation was found between digital parenting practices and cyberbullying levels. This suggests that as parental involvement in the digital lives of adolescents increases, so does the level of cyberbullying—either through increased monitoring that leads to greater detection or through complex interactions in the digital ecosystem. This highlights the multidimensional nature of digital parenting, where both protective and unintended effects can emerge.

Discussion and Conclusion. The findings of this study offer several important implications. First, the elevated rates of cyberbullying victimization among female students suggest the need for gender-sensitive interventions that address online safety and empowerment. While some literature indicates a shift toward greater resilience among girls, the current data point to persistent vulnerabilities that may stem from cultural norms, gender roles, or differing digital behaviors.

Second, the lack of a significant relationship between socioeconomic status and cyberbullying may reflect the widespread access to technology across all income groups, reducing disparities that were previously more pronounced. However, the nuanced findings regarding parental education suggest that digital literacy and parenting style—more than economic background—play a critical role in adolescents' online experiences.

The gendered dynamics in parental control, particularly the unexpected finding that male parents scored higher in risk control and that students with mothers as caregivers were more likely to engage in bullying, challenge traditional assumptions and call for a more nuanced understanding of parenting roles in digital contexts. These results suggest that effective digital parenting requires active participation from both parents, supported by education and awareness programs.

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (3), 3856-3879.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences (2025), 16 (3), 3856-3879.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Finally, the significant associations found between grade level and various dimensions of digital experience indicate that digital parenting strategies must evolve over time, adapting to the developmental and contextual needs of adolescents. The moderate correlation between cyberbullying and digital parenting underscores the complex interplay between parental behavior and youth outcomes, suggesting that while parental involvement is essential, it must be balanced, informed, and developmentally appropriate.

Overall, this study emphasizes the importance of promoting digital parenting awareness, equipping parents with the skills to guide their children ethically and safely through online spaces. Future research should explore the mechanisms behind these relationships in greater depth, considering cultural, technological, and psychological variables.

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (3), 3856-3879.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences (2025), 16 (3), 3856-3879.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Giriş

Siber zorbalık, bireylerin veya grupların, bilgisayar, internet ve akıllı telefon gibi dijital iletişim araçları ile bilinçli ve tekrarlayan şekilde başka kişilere zarar vermeye yönelik davranışlar sergilemesidir (Tanrıkulu vd., 2015). Sosyal medya kullanımının ve teknoloji üzerinden kurulan çeşitli iletişim yollarının yaygınlaşmasıyla siber zorbalık, liseli gençlerin mağdur olduğu büyük bir problem haline gelmiştir.

RTÜK (2022) tarafından yapılan bir araştırmada 15-18 yaş grubundaki gençlerin %94'ü internet kullanırken 19-21 yaş grubundaki gençlerin ise %91,1'inin internet kullandığı gözlemlenmiştir. Bununla birlikte TÜİK 2024 yılında 16-74 yaş aralığındaki internet kullanım oranını %88,8 olarak açıkladı. We Are Social'in hazırladığı ''Dijital 2024 Türkiye'' raporu Türkiye'deki insanların %86,5'inin internet kullandığını belirtti. Bu veriler ve daha birçok veri Türkiye'deki internet kullanımın ne denli fazla olduğunu gözler önüne sermektedir. İnternet kullanımın bu kadar fazla olması beraberinde dijital ortamlardaki zorbalığı da getirmektedir. Yani Türkiye'de siber zorbalık oldukça yüksek düzeydedir. Ulusal düzeyde gerçekleştirilen farklı çalışmalar, siber zorbalık olaylarının ve mağduriyet oranlarının değişkenlik gösterdiğini ortaya koymaktadır. Konya ilinde öğrenim gören lise öğrencileri ile yapılan Durna (2019) çalışması öğrencilerin %58,7'sinin mağdur ve aynı zamanda %24,5'inin de hem zorba hem mağdur olduğunu saptamıştır. İstanbul'un Fatih ilçesinde öğrenim gören 1324 lise öğrencisinin cevaplarıyla gerçekleştirilen bir çalışmada öğrencilerin % 28.65'inin siber zorba, % 26.51'inin siber mağdur olduğu belirtilmektedir (Özel, 2013). Ankara ilinin Çankaya, Sincan ve Aladağ ilçelerine bağlı okullarda öğrenimlerine devam eden 1129 öğrenci ile yapılan başka bir çalışmada Adölesanların %65.5'inin siber mağduriyet yaşadığı ve %56.6'sının siber zorbalık yaptığı görülmüştür (Uludaşdemir, 2017).

Görüldüğü üzere siber zorbalık çağımızın gerektirdiği yüksek teknoloji ve fazla internet tüketimi nedeniyle toplumun ciddi bir kesiminin etkilendiği bir problem haline gelmiştir. Bu durumda ebeveynlerin çocuklarının karşılaşabileceği görüntülere ve siber zorbalığa karşı yeterli duyarlılığa sahip olması ve dijital ebeveynlik düzeylerinin yüksek olması gerekmektedir. Ebeveynler yeterli bilinç ve duyarlılığa sahip olamadığında siber zorbalık çocukların zihinsel ve psikolojik gelişimlerinin önünde büyük bir engel haline gelmektedir. Zorbalığa maruz kalan çocuklarda düşük benlik saygısı, depresyon ve psikolojik işlevlerde bozulma ile şiddet arasında anlamlı ilişkiler olduğu görülmüştür. Ayrıca, bu çocuklar anksiyete, yalnızlık hissi, intihar düşünceleri, okuldan uzaklaşma ve öğrenme güçlüğü gibi olumsuz etkiler yaşayabilirler. Wolak'ın (2006) araştırmasına göre, zorbalık deneyimi yaşayan gençlerin %30'u derin üzüntü hissettiğini belirtirken, %24'ü ciddi şekilde korktuğunu ve %22'si utandığını ifade etmiştir. Bunun yanı sıra, %34'lük bir kesim internette vakit geçirme isteğinin azalması, olay hakkında sürekli düşünme ve çevresine karşı ilgisini kaybetme gibi stres belirtileri göstermiştir. Zorbalık yapan ya da zorbalığa maruz kaldığını belirten ergenlerde problemli davranışlar, madde kullanımı, depresif belirtiler ve akademik başarısızlık gibi sorunlar daha sık görülmektedir (Ybarra ve Mitchell, 2004). Bu nedenle ebeveynler çocuklarını siber zorbalığa karşı koruması gerektiği noktasında bilinçlenmeli ve duyarlılık kazanmalıdır. Bir ebeveynin, çocuğu dışarıdayken onun nerede ve kiminle olduğunu bilmesi gerektiği gibi, dijital dünyada da onu tamamen kontrolsüz bırakmaması lazımdır. Çeşitli içeriklere erişimi mümkün kılan dijital cihazlar ve sınırları belirsiz internet ortamı, denetim sağlanmadığında çocukları birçok risk karşısında savunmasız hale getirebilir (Dewey, 2013).

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (3), 3856-3879.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences (2025), 16 (3), 3856-3879.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Dijital ebeveynlik, siber zorbalığın ve birçok etkisinin önüne geçebilecek en büyük çözümlerden biridir. Bir kimsenin dijital ebeveyn olabilmesi için çocuğunun maruz kaldığı teknolojik ortamlar hakkında yeterli bilgiye sahip olması ve onu koruyacak önemleri alabilecek kapasitede olması gereklidir. Dijital ebeveyn olan bir kişi dijital dünyadaki imkanların ve risklerin bilincinde olan, çocuğunu bu risklerden uzak tutabilen, dijital kaynakların düzgün kullanımı hakkında çocuğuna örnek olan, gündelik hayatta olduğu gibi dijital dünyada da insanlara karşı hoşgörülü davranılmasının, onların haklarına saygıyla yaklaşılmasının elzem olduğunu çocuklarına öğreten, teknolojik ilerlemelere daima açık anne ve babadır (Yurdakul vd., 2013). Ebeveynin bu sorumlulukların altından kalkabilmesi için çocuğuyla gerekli bağları kurabilmesi ve çocuğuna internet ortamı hakkında duyarlılığı aşılayabilmesi önemlidir. Türkiye'de dijital araçların kullanımı pek eski bir tarihe dayanmadığından dolayı çocukların dijital becerileri ile ebeveynlerinin dijital becerileri arasında önemli farklar bulunmaktadır. Yapılan bir araştırma, Türkiye'deki çocukların %78'ine yakın bir kısmının ebeveynlerine oranla dijital dünya hakkında daha çok bilgi birikiminin olduğunu ortaya koymaktadır (EU Kids Online II, 2010). Aradaki bu fark çocukların dijital dünyada ebeveynlerinin haberi olmadan rahatça hareket etmesine sebep olmaktadır. Dijital ebeveynlik yeterince etkili bir şekilde uygulanır ve çocuklar ile gençler internette güvenilir bilgi kaynaklarına nasıl ulaşacakları konusunda doğru bir şekilde bilgilendirilirse, internet üzerinden yapacakları araştırmalar kişisel gelişimlerine önemli katkılarda bulunabilir. Bu sayede, hem yurtiçindeki hem de yurtdışındaki güncel gelişmelere ve haberlere erişim sağlayabilirler. Ayrıca, günlük yaşamda karşılaşamayacakları bilimsel bilgileri görsellerle anlatan videolar izleyerek, yabancı dil becerilerini geliştirebilir ve akademik gelişimlerine destek olabilecek birçok kaynağa ulaşabilirler (Yay, 2019).

Yöntem

Araştırmanın modeli

Bu çalışma, Adana'daki liselerde öğrenim görmekte olan öğrencilerin siber zorbalıkla ilgili deneyimlerini ve ebeveynlerin dijital ebeveynlik yaklaşımlarının bu deneyimler üzerindeki etkilerini incelemeyi hedeflemektedir. Çalışma, nicel araştırma metotlarından olan betimsel tarama ve ilişkisel tarama modellerinden yararlanarak tamamlanmıştır. Betimsel ve ilişkisel tarama türündeki çalışmalar, belirli bir olayı veya olguyu birebir açıklamayı ve aynı zamanda bu olaylara etki eden değişkenlerin etkilerini ya da bu değişkenler arasındaki ilişkileri ortaya koymayı amaçlamaktadır (Kaya vd., 2012).

Evren ve örneklem

Bu çalışmanın evrenini, Adana'da öğrenim gören lise öğrencileri ve ebeveynleri oluşturmaktadır. Bu araştırmada çalışma grubunun belirlenmesinde kolayda örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Kolayda örnekleme, araştırmacının erişiminin kolay olduğu, ulaşılabilir durumda bulunan birey veya birimlerin seçildiği olasılıklı olmayan örnekleme türlerinden biridir. Araştırmacı, bulunduğu ortama yakınlığı ve erişim kolaylığını esas alarak katılımcıları belirler. Araştırma yapılacak gruplara daha hızlı ve pratik biçimde ulaşmanın mümkün olduğu durumlarda bu yöntem, "kolay ulaşılabilir durum örneklemesi" ya da "uygun durum örneklemesi" olarak da adlandırılmaktadır(Yıldırım ve Şimşek, 2016). Bu doğrultuda araştırmanın çalışma grubunu Adana ilinde, araştırmacıların görev yaptığı kurumlarda öğrenim gören; farklı okul, cinsiyet, siber zorbalık durunu, yaş, sosyo-ekonomik ve eğitim

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (3), 3856-3879.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences (2025), 16 (3), 3856-3879.
Araştırma Makalesi / Research Paper

düzeylerine sahip öğrenciler ile bu öğrencilerin ebeveynleri oluşturmaktadır. Anketler aracılığıyla 175 öğrenci ve 175 ebeveyne ulaşılmış, böylece toplam 350 kişiyle veri toplanmıştır. Çalışma grubuna ilişkin veriler Tablo-1 de verilmiştir.

Tablo 1.
Öğrencilere ilişkin demografik veriler.

Öğrenci	Grup	Sayı	Yüzde
Cinsiyet	Kız	97	55,4
	Erkek	78	44,6
	Toplam	175	100,0
Sınıf Düzeyiniz	9	19	10,9
	10	62	35,4
	11	94	53,7
	Toplam	175	100
Okuduğunuz lise	Fen Lisesi	64	36,6
	İmam Hatip Lisesi	30	17,1
	Anadolu Lisesi	72	41,1
	Meslek Lisesi	9	5,1
	Toplam	175	100,0
Sosyo-Ekonomik durum	Düşük	14	8,0
	Orta	69	39,4
	Yüksek	63	36,0
	Çok Yüksek	29	16,6
	Toplam	175	100,0
Başkalarının siber zorbalığa uğradıklarına tanık olma	Hiçbir zaman	41	23,4
	Bir defa	22	12,6
	Bir iki defa	37	21,1
	Çok kez	46	26,3
	Pek çok defa	29	16,6
	Toplam	175	100,0
Hayatımda başıma siber zorbalık geldi	Hiçbir zaman	77	44,0
	Bir defa	29	16,6
	Bir iki defa	38	21,7
	Çok kez	22	12,6
	Pek çok defa	9	5,1
	Toplam	175	100,0
Son bir ay içerisinde siber zorbalığa uğradım.	Hiçbir zaman	119	68,0
	Bir defa	23	13,1
	Bir iki defa	20	11,4
	Çok kez	8	4,6
	Pek çok defa	5	2,9
	Toplam	175	100,0
Son bir ay içerisinde zorbalık yaptım	Hiçbir zaman	125	71,4
	Bir defa	20	11,4
	Bir iki defa	12	6,9
	Çok kez	12	6,9
	Pekçokdefa	6	3,4
	Toplam	175	100,0

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (3), 3856-3879.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences (2025), 16 (3), 3856-3879.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Tablo 2.
Ebeveynlere ilişkin demografik veriler.

Ebeveyn	Grup	Sayı	Yüzde
Cinsiyet	Kadın	67	38,3
	Erkek	108	61,7
	Toplam	175	100,0
Yaş	40 ve altı	22	12,6
	41-49	99	56,6
	50 ve üstü	54	30,9
	Toplam	175	100,0
Eğitim Durumunuz	Ortaokul	4	2,3
	Lise	5	2,9
	Üniversite	128	73,1
	Yüksek Lisans	31	17,7
	Doktora	7	4,0
	Toplam	175	100,0

Etik bildirim

Bu çalışma İnönü Üniversitesi Etik Komisyonunun 21/03/2025 tarih ve E.572284 sayılı onayı doğrultusunda yapılmıştır.

Veri toplamadan önce çalışmanın amacı, gerekçesi, süreci ve katılımcı hakları yazılı olarak açıklanmıştır. Tüm katılımcılardan yazılı onam alınmış, kimlik bilgileri etik kurallar gereği gizli tutulmuştur. Katılım tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır.

Veri toplama araçları

Bu çalışmada, öğrencilerin siber zorbalıkla ilgili durumlarını tespit etme doğrultusunda 'Siber Zorbalık ve İnternet Saldırganlığını Tarama Ölçeği' kullanılmış, ebeveynlerin dijital ortamlar hakkındaki bilgi ve uygulamalarını belirlemek için ise 'Dijital Ebeveynlik Ölçeği' ve Kişisel Bilgi Formu uygulanmıştır.

Siber Zorbalık ve Internet Saldırganlığını Tarama Ölçeği (SZISTÖ), ölçeğin puanlanması ve yorumlanması

Bu araştırmanın verileri, Hinduja ve Patchin'in (2009) oluşturduğu ve Özdemir ve Akar (2011) tarafından Türk kültürüne uyarlanan 'Siber Zorbalık ve İnternet Saldırganlığını Tarama Ölçeği (SZISTÖ)' kullanılarak derlenmiştir. SZISTÖ, her birinde dokuz öğe bulunan 'Siber Zorba Kurbanı Olma' ve 'Siber Zorba Olma' alt-ölçeklerinden meydana gelmektedir. Bu ölçekler, 5 dereceli likert ölçek formatındadır (1-Hiç, 2-Bir kere, 3-Birkaç kez, 4-Çok kez, 5-Pek çok kez). 'Siber Zorba Kurbanı Olma' alt-ölçeği için.74 olarak hesaplanan alfa katsayısı 'Siber Zorba Olma' alt-ölçeği için ise .94 olarak belirlenmiştir (Özdemir ve Akar, 2011). Araştırmada, söz konusu alt-ölçeklerin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayıları sırayla .73 ve .87 olarak bulunmuştur. Ölçeğin kullanımı için gerekli izinler araştırmacılar tarafından alınmıştır.

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (3), 3856-3879.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences (2025), 16 (3), 3856-3879.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Dijital Ebeveynlik Ölçeğinin puanlanması ve yorumlanması

Bu araştırmanın nicel verilerini toplamak için Manap ve Durmuş'un (2020) geliştirdiği 'Dijital Ebeveynlik Farkındalık Ölçeği (DEFÖ)' kullanılmıştır. Toplamda 16 maddeden oluşan bu ölçek, dört ana boyuttan oluşmaktadır: (a) RK (Risklerden Koruma, 4 madde), (b) VK (Verimli Kullanım, 4 madde), (c) OMO (Olumsuz Model Olma, 4 madde) ve (d) Dİ (Dijital İhmal, 4 madde). Ebeveynlerden, her bir ifadeye ne sıklıkla karşılaştıklarını belirtmeleri istenmiş ve bu değerlendirme Likert tipi bir ölçekle yapılmıştır. Yanıtlar şu şekilde sıralanmıştır: 1 = Hiçbir Zaman, 2 = Nadiren, 3 = Bazen, 4 = Sıklıkla, 5 = Her Zaman.

Çalışmada: Risklerden Koruma =RK, Verimli Kullanım VK, Olumsuz Model Olma =OMO, Dijital İhmal =Dİ, şeklinde belirtilecektir.

DEFÖ'nün her bir alt boyutu diğerlerinden bağımsız olarak değerlendirilmiş ve toplam puan hesaplanmamıştır. Her bir alt boyuttan alınabilecek puan aralığı 4 ile 20 arasında değişmektedir. Yüksek puanlar, ilgili alt boyutun dijital ebeveynlik farkındalığına dair durumunu gösterir: Risklerden Koruma ile Verimli Kullanım alt boyutlarında yüksek puanlar, dijital ebeveynlik düzeyinin yüksek;

Olumsuz Model Olma ve Dijital İhmal alt boyutlarında yüksek puanlar ise bu konudaki farkındalığın düşük olduğunu ifade eder. Ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayıları, Olumsuz Model Olma. Dijital İhmal, Verimli Kullanım ve Risklerden Koruma için sırasıyla .799, .785, .717, .634 olarak bulunmuştur (Manap ve Durmuş, 2020). Bu araştırmada ise Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayıları için Olumsuz Model Olmada, Dijital İhmalde, Verimli Kullanımda ve Risklerden Korumada sırasıyla .777, .755, .705, .642 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin kullanımı için gerekli izinler araştırmacılar tarafından alınmıştır.

Veri analizi

Elde edilen verilerin analizinde SPSS 25.0 programından yararlanılmıştır. Lise öğrencileri ve ebeveynlerinin demografik özellikleri için frekans ve yüzde dağılımları belirlenmiş, ardından dijital ebeveynlik ve siber zorbalık puanları hesaplanmıştır. Ölçekler arasındaki ilişkinin saptanması amacıyla Pearson Korelasyon Analizi uygulanmıştır. Normallik testi yapılmıştır. Çarpıklık-skewness ve basıklık-kurtosis değerleri -1.5 ve +1.5 arasında bulunmuştur.

Normallik testi sonuçlarına göre, ölçeklerin dağılımının normal olduğu kabul edilmiştir. Literatürde dağılımın normalliğini değerlendirmek amacıyla çarpıklık ve basıklık katsayıları için belirli sınır değerler önerilmektedir. Bu bağlamda, dağılımın normal kabul edilebilmesi için çarpıklık ve basıklık katsayılarının -1.5 ile +1.5 aralığında olması gerektiği belirtilmiştir (Tabachnick ve diğerleri, 2013). Verilerin normal dağılıma uygunluk göstermesi dikkate alınarak, ölçekler ile demografik değişkenler arasındaki anlamlı farklılıkları belirlemek amacıyla t-testi ve ANOVA gerçekleştirilmiştir. ANOVA sonucunda anlamlı farkların tespit edildiği durumlarda, bu farkların hangi gruplar arasında ortaya çıktığını belirlemek için post-hoc Scheffe testi kullanılmıştır.

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (3), 3856-3879.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences (2025), 16 (3), 3856-3879.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Bulgular

Bu bölümde, araştırma sürecinde gerçekleştirilen analizler sonucunda elde edilen bulgular sunulmaktadır. Araştırmada dijital ebeveynlik alt boyutlarına ve siber zorbalık durumlarına ilişkin T-Testi ve ANOVA Testi sonuçları aşağıda verilmiştir.

Tablo 3.
Dijital ebeveynlik alt boyutları, siber zorbalığa uğrama ve siber zorbalık yapma verilerinin öğrenci cinsiyetine göre T-testi Sonuçları.

Demografik Veriler	Cinsiyet	N	χ	ss	*t*	Sd	*p*
OMO	Kız	97	8,9588	3,01703	,950	173	,344
	Erkek	78	8,5000	3,36425			
Dİ	Kız	97	8,7732	3,12752	,143	173	,887
	Erkek	78	8,7051	3,14626			
VK	Kız	97	13,3608	3,90562	,387	173	,699
	Erkek	78	13,1282	4,00765			
RK	Kız	97	11,1856	4,00606 4,10355	,801	173	,424
	Erkek	78	10,6923				
Siber Zorbalığa Uğrama	Kız	97	13,6701	4,41522	3,157	173	,002
	Erkek	78	11,7564	3,37364			
Siber Zorbalık Yapma	Kız	97	10,9588	3,78571	-,618	173	,538
	Erkek	78	11,4231	6,08280			

Tablo 3'te görüldüğü üzere, cinsiyete bağlı Siber Zorbalığa Uğrama puanları açısından yapılan t-testi sonucunda, t(173)=3,157;p=0,415t(173) = 3,157; p = 0,415t(173)=3,157;p=0,415 değerleri elde edilmiştir. Bu sonuç, puan ortalamaları farkının istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermektedir. Bulgular, kız öğrencilerin erkek öğrencilere kıyasla daha fazla siber zorbalığa maruz kaldığını ortaya koymaktadır. Diğer değişkenler açısından yapılan analizlerde ise anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (0,05>P).

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (3), 3856-3879.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences (2025), 16 (3), 3856-3879.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Tablo 4.
Dijital ebeveynlik alt boyutları, siber zorbalığa uğrama ve siber zorbalık yapma verilerinin ebeveyn cinsiyetine göre T-testi sonuçları

Değişken	VK	KT		sd	KO	*F*	*p*	
OMO	Kadın	67	8,7761		3,24654	,071	173	,943
	Erkek	108	8,7407		3,14560			
Dİ	Kadın	67	8,8507		3,00633	,359	173	,720
	Erkek	108	8,6759		3,21163			
VK	Kadın	67	12,9403		3,83715	-,837	173	,404
	Erkek	108	13,4537		4,01023			
RK	Kadın	67	10,2836		3,8910	-1,768	173	,049
	Erkek	108	11,3889		4,14646			
Siber Zorbalığa Uğrama	Kadın	67	12,7761		4,24200	-,104	173	,917
	Erkek	108	12,8426		4,00738			
Siber Zorbalık Yapma	Kadın	67	12,3134		6,97009	2,4592	173	,015
	Erkek	108	10,4537		2,87556			

Tablo 4'te görüldüğü üzere, ebeveyn cinsiyetine bağlı Risklerden Koruma (RK) puanları açısından yapılan t-testi sonucunda t(173)=−1,768;p=0,049t(173) = -1,768; p = 0,049t(173)=−1,768;p=0,049 değerleri elde edilmiştir. Bu sonuç, puan ortalamaları farkının istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermektedir. Ebeveyn cinsiyetine bağlı Siber Zorbalık Yapma puanları için yapılan analizde ise t(173)=2,459;p=0,015t(173) = 2,459; p = 0,015t(173)=2,459;p=0,015 değerleri elde edilmiştir ve bu farkın da istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır (0,05>P). Bu bulgular, ebeveyn cinsiyetinin çocuğun dijital ortamda korunmasını ve diğer öğrencileri zorbalığa maruz bırakma davranışını etkileyebileceğini göstermektedir. Diğer değişkenler açısından ise anlamlı bir farklılık saptanmamıştır.

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (3), 3856-3879.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences (2025), 16 (3), 3856-3879.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Tablo 5.
Dijital ebeveynlik alt boyutları, siber zorbalığa uğrama ve siber zorbalık yapma verilerinin ebeveyn eğitim durumlarına ilişkin ANOVA testi sonuçları.

Değişken	VK	KT	sd	KO	*F*	*p*
OMO	Gruplar Arası	55,415	4	13,854	1,386	,241
	Grup İçi	1699,019	170	9,994		
	TOPLAM	1754,434	174			
Dİ	Gruplar Arası	117,053	4	29,263	3,140	,016
	Grup İçi	1584,37	170	9,320		
	TOPLAM	1701,429	174			
VK	Gruplar Arası	141,873	4	35,468	2,354	,056
	Grup İçi	2561,55627	170	15,068		
	TOPLAM	03,429	174			
RK	Gruplar Arası	132,439	4	33,110	2,073	,086
	Grup İçi	2715,356	170	15,973		
	TOPLAM	2847,794	174			
Siber Zorbalığa Uğrama	Gruplar Arası	61,742	4	15,436	,923	,452
	Grup İçi	2844,406	170	16,732		
	TOPLAM	2906,149	174			
Siber Zorbalık Yapma	Gruplar Arası	123,716	4	30,929	1,279	,280
	Grup İçi	4110,479	170	24,179		
	TOPLAM	4234,194	174			

Tablo 5'te görüldüğü gibi ebeveyn eğitim durumuna göre öğrencilerin Dİ puanının F(4,170)=1,386; P=,016 istatiksel olarak anlamlı düzeyde olduğu saptanmıştır, Tabloda görüldüğü gibi ebeveyn eğitim durumuna göre öğrencilerin VK puanının F(4,170)=3,140; P=,056 istatiksel olarak anlamlı düzeyde olduğu saptanmıştır. Diğer veriler arasında anlamlılık saptanamamıştır (0,05>P). Dİ verisinin, lise ve üzeri eğitim düzeyine sahip ebeveynlerde ortaokul mezunu ebeveynlere kıyasla daha yüksek olduğu, VK verisinin ise üniversite mezunu ebeveynlerde ortaokul mezunu ebeveynlere göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (3), 3856-3879.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences (2025), 16 (3), 3856-3879.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Tablo 6.
Dijital ebeveynlik alt boyutları, siber zorbalığa uğrama ve siber zorbalık yapma verilerinin lise türlerine ilişkin ANOVA testi sonuçları.

Değişken	VK	KT	sd	KO	*F*	*p*
OMO	Gruplar Arası	122,259	3	40,753	4,270	,006
	Grup İçi	1632,175	171	9,545		
	TOPLAM	1754,434	174			
Dİ	Gruplar Arası	36,019	3	12,006	1,233	,299
	Grup İçi	1665,409	171	9,739		
	TOPLAM	1701,429	174			
VK	Gruplar Arası	62,587	3	20,862	1,351	,260
	Grup İçi	2640,842	171	15,444		
	TOPLAM	2703,429	174			
RK	Gruplar Arası	90,052	3	30,017	1,861	,138
	Grup İçi	2757,743	171	16,127		
	TOPLAM	2847,794	174			
Siber Zorbalığa Uğrama	Gruplar Arası	78,099	3	26,033	1,574	,197
	Grup İçi	2828,050	171	16,538		
	TOPLAM	2906,149	174			
Siber Zorbalık Yapma	Gruplar Arası	90,396	3	30,132	1,243	,296
	Grup İçi	4143,798	171	24,233		
	TOPLAM	4234,194	174			

Tablo 6'da görüldüğü gibi lise türüne göre öğrencilerin OMO puanının F(3,171)=4,270; P=,006 istatiksel olarak anlamlı düzeyde olduğu saptanmıştır. Diğer veriler arasında anlamlılık saptanamamıştır. (0,05>P).

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (3), 3856-3879.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences (2025), 16 (3), 3856-3879.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Tablo 7.
Dijital ebeveynlik alt boyutları, siber zorbalığa uğrama ve siber zorbalık yapma verilerinin sınıf seviyelerine ilişkin ANOVA testi sonuçları.

Değişken	VK	KT	sd	KO	*F*	*p*
OMO	Gruplar Arası	55,630	2	27,815	2,816	,033
	Grup İçi	1698,804	172	9,877		
	TOPLAM	1754,434	174			
Dİ	Gruplar Arası	27,498	2	13,749	1,413	,246
	Grup İçi	1673,930	172	9,732		
	TOPLAM	1701,429	174			
VK	Gruplar Arası	89,240	2	44,620	2,936	,046
	Grup İçi	2614,188	172	15,199		
	TOPLAM	2703,429	174			
RK	Gruplar Arası	37,913	2	18,957	1,160	,316
	Grup İçi	2809,881	172	16,337		
	TOPLAM	2847,794	174			
Siber Zorbalığa Uğrama	Gruplar Arası	220,211	2	110,105	7,055	,001
	Grup İçi	2685,938	172	15,616		
	TOPLAM	2906,149	174			
Siber Zorbalık Yapma	Gruplar Arası	88,142	2	44,071	1,828	,164
	Grup İçi	4146,052	172	24,105		
	TOPLAM	4234,194	174			

Tablo 7 incelendiğinde, sınıf düzeyine göre öğrencilerin OMO puanlarının anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir, F(2,172)=2,816; p=,033. Benzer şekilde, VK puanlarının da sınıf düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür, F(2,172)=2,936; p=,046. Ayrıca, siber zorbalığa uğrama puanlarının sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık gösterdiği saptanmıştır, F(2,172)=7,055; p=,001. Bunun dışında diğer değişkenler açısından anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (p>0,05).

Analiz sonuçları, 11. sınıf öğrencilerinin OMO puanlarının 9. sınıf öğrencilerine kıyasla daha yüksek olduğunu, ancak bu durumun 9. sınıf öğrencilerinin görece avantajlı konumda bulunduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca, VK puanlarının 9. sınıf öğrencilerinde 10. ve 11. sınıf öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu ve bu farklılığın 9. sınıf öğrencileri lehine bir avantaj oluşturduğu belirlenmiştir. Bunun yanı sıra, siber zorbalığa maruz kalma puanlarının 11. sınıf öğrencilerinde 9. ve 10. sınıf öğrencilerine kıyasla daha yüksek olduğu, dolayısıyla 9. ve 10. sınıf öğrencilerinin bu değişken açısından daha avantajlı bir konumda bulunduğu saptanmıştır.

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (3), 3856-3879.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences (2025), 16 (3), 3856-3879.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Tablo 8.
Dijital ebeveynlik alt boyutları, siber zorbalığa uğrama ve siber zorbalık yapma verilerinin ebeveyn yaşına ilişkin ANOVA testi sonuçları.

Değişken	VK	KT	sd	KO	*F*	*p*
OMO	Gruplar Arası	13,776	2	6,888	,681	,508
	Grup İçi	1740,658	172	10,120		
	TOPLAM	1754,434	174			
Dİ	Gruplar Arası	28,816	2	14,408	1,482	,230
	Grup İçi	1672,613	172	9,724		
	TOPLAM	1701,429	174			
VK	Gruplar Arası	99,787	2	49,894	3,296	,039
	Grup İçi	2603,641	172	15,137		
	TOPLAM	2703,429	174			
RK	Gruplar Arası	117,661	2	58,831	3,706	,027
	Grup İçi	2730,133	172	15,873		
	TOPLAM	2847,794	174			
Siber Zorbalığa Uğrama	Gruplar Arası Grup İçi	39,112	2	19,556	1,173	,312
		2867,037	172	16,669		
	TOPLAM	2906,149	174			
Siber Zorbalık Yapma	Gruplar Arası	257,935	2	128,968	5,579	,004
	Grup İçi	3976,25	172	23,118		
	TOPLAM	4234,194	174			

Tablo 8 incelendiğinde, öğrencilerin VK puanlarının yaş değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir, F(2,172)=3,296; p=,039. Benzer şekilde, RK puanlarının da yaşa göre anlamlı düzeyde farklılaştığı görülmüştür, F(2,172)=3,706; p=,027. Ayrıca, siber zorbalık yapma puanlarının yaş grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği saptanmıştır, F(2,172)=5,579; p=,004. Bunun dışında diğer değişkenler açısından anlamlı bir farklılık bulunmamıştır (p>0,05). VK puanlarının, 40–49 yaş aralığındaki ebeveynlerde hem 40 yaş altı hem de 50 yaş üstü ebeveynlere kıyasla daha yüksek olduğu ve bu durumun 40–49 yaş grubundaki ebeveynler lehine bir sonuç oluşturduğu gözlemlenmiştir. Benzer biçimde, RK puanlarının da 40–49 yaş aralığındaki ebeveynlerde diğer yaş gruplarına göre daha yüksek olduğu ve bu yaş grubunun avantajlı konumda bulunduğu belirlenmiştir. Buna karşılık, siber zorbalık yapma puanlarının 50 yaş üstü ebeveynlerde daha yüksek olduğu ve bu bulgunun söz konusu yaş grubunun aleyhine bir durum ortaya koyduğu saptanmıştır.

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (3), 3856-3879.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences (2025), 16 (3), 3856-3879.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Tablo 9.
Dijital ebeveynlik alt boyutları, siber zorbalığa uğrama ve siber zorbalık yapmaya ilişkin korelasyon sonuçları

	OMO	Dİ	VK	RK	Siber Zorbalığa Uğrama	Siber Zorbalık Yapma
OMO	1					
Dİ	,400**	1				
VK	,156*	,107	1			
RK	-,014	-,012	,605**	1		
Siber Zorbalığa Uğrama	,093	,095	-,069	-,020	1	
Siber Zorbalık Yapma	,308**	,210**	-,079	-,071	,192*	1

Analiz sonuçlarına göre, OMO (Olumsuz Model Olma) ile Dİ (Dijital İhmal) arasında r=,400 düzeyinde pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bu bulgu, ebeveynlerin dijital ortamda olumsuz model olma davranışları arttıkça aynı zamanda çocuklarına yönelik dijital ihmal davranışlarının da arttığını göstermektedir. VK (Verimli Kullanım) ile RK (Risklerden Koruma) arasındaki ilişkinin ise r=,605 düzeyinde ve yüksek pozitif olduğu saptanmıştır. Bu durum, ebeveynlerin çocuklarını dijital risklerden koruma eğilimlerinin artmasının, aynı zamanda dijital ortamın daha verimli kullanımını da desteklediğini ortaya koymaktadır. Ayrıca, OMO ile siber zorbalık yapma puanları arasında r=,308 düzeyinde pozitif bir ilişki bulunmuştur; bu sonuç, ebeveynlerin olumsuz dijital model oluşturma davranışlarının öğrencilerin siber zorbalığa yönelme riskini artırabileceğine işaret etmektedir. Dİ ile siber zorbalık yapma arasında ise r=,210 düzeyinde anlamlı fakat düşük düzeyde bir pozitif ilişki saptanmıştır. Bu bulgu, ebeveynlerin dijital ihmal davranışları arttıkça öğrencilerin siber zorbalığa yönelme eğilimlerinin de artabileceğini göstermektedir. Diğer değişkenler arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırma, liseli öğrenciler arasında giderek daha yaygın hale gelen siber zorbalık sorununa ve ebeveynlerin dijital ebeveynlik yaklaşımlarının bu durumu nasıl etkileyebileceğine dair somut veriler ortaya koymayı hedeflemektedir. Günümüzde dijital dünyanın hızla gelişmesi, insanların çevrimiçi ortamlarda daha fazla vakit geçirmesine yol açarken, siber zorbalık vakalarının da artmasına sebep olmuştur. Lise öğrencileri, özellikle sosyal medya platformlarında bilinmeme ve fiziksel uzaklık-mesafe nedeniyle siber zorbalığa daha yatkın hale gelmektedir. Bu durum, öğrencilerin psikolojik sağlıklarını, özgüvenlerini, sosyal ilişkilerini ve akademik başarılarını olumsuz yönde etkilemektedir. Bu bağlamda araştırmanın, günümüzün dijital dünyasında siber zorbalıkla mücadele için etkin stratejilerin geliştirilmesi ve ebeveynlerin bu konuda daha bilinçli hale gelmesi açısından önemli bir boşluğu doldurması hedeflenmektedir. Ayrıca eğitimciler, psikologlar, okul psikolojik danışmanları ve bu alanla

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (3), 3856-3879.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences (2025), 16 (3), 3856-3879.
Araştırma Makalesi / Research Paper

ilişkili gruplar için somut veriler sunarak siber zorbalıkla mücadelede toplumsal bir farkındalık yaratılmasına katkı sağlamak amaçlanmaktadır. Araştırma sonucunda önemli veriler elde edilmiştir:

Çalışmaya %55,4'ü kız ve %44,6'sı erkek olan 175 öğrenci katılmıştır. Bu öğrencilerden 9.sınıf olanlar %10,9'luk, 10.sınıflar %35,4'lük ve 11.sınıflar %53,7'lik kısmı oluşturmaktadırlar. Öğrencilerin %8,0'ı düşük, %39,4'ü orta , %36,0'ı yüksek ve %16,6'sı çok yüksek olarak sosyo- ekonomik düzeylerini değerlendirmişlerdir. Katılımcıların %76,6'sı daha önce birinin siber zorbalığa uğradığına tanık olmuş, %56'sının başına siber zorbalık gelmiş ve %28,6'sı siber zorbalık yapmıştır. Bu oranlara siber zorbalıkla ilgili yapılan diğer çalışmalarda da rastlanmaktadır (Uludaşdemir, 2017; Durna, 2019). Keleş ve Tagay (2025) lise öğrencileri arasında yaptıkları çalışmada %22'lik bir kısmın hayatlarında daha önce siber mağduriyet yaşattığını saptamışlardır. Pala ve arkadaşları (2021) Eskişehir'de lise öğrencisi olan 2937 kişiyle yaptıkları araştırmada siber zorbalığın %65,3 oranında yaygın olduğunu tespit etmişlerdir. Bütün bu çalışmalar siber zorbalığın yaygınlığının derecesinin çok yüksek olduğunu göstermektedir

Araştırmaya katılan öğrencilerin ebeveynlerinin %38,3'ü kadın, %61,7'si erkektir. Yaş dağılımına bakıldığında, ebeveynlerin %12,6'sının 40 yaş ve altı, %56,6'sının 41–49 yaş aralığında ve %30,9'unun ise 50 yaş ve üzerinde olduğu görülmektedir. Eğitim durumları incelendiğinde, velilerin %2,3'ünün ortaokul, %2,9'unun lise, %73,1'inin üniversite mezunu olduğu; ayrıca %17,7'sinin yüksek lisans, %4,0'ının ise doktora mezunu olduğu belirlenmiştir.

Araştırma sonucunda, öğrencilerin cinsiyetine bağlı olarak siber zorbalığa uğrama durumlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmuş; kız öğrencilerin erkeklere kıyasla daha yüksek oranda siber zorbalığa maruz kaldıkları görülmüştür. Bu bulgu, Yorulmaz ve Karadeniz (2021), Akbaba ve Eroğlu (2013), Zengin (2018) ve Ayas (2014) gibi bazı çalışmalarla tutarlıdır. Ancak Yiğit vd. (2018), Salı vd. (2015), Korkmaz (2016), Duy ve Yıldız (2014), Yıldızaç ve Demir (2021) ile Talan vd. (2021) çalışmalarında, cinsiyet ile siber zorbalık mağduru olma arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Öte yandan, erkeklerin daha fazla siber mağdur ve zorba olduğunu ortaya koyan çalışmalar da mevcuttur (Yaman ve Sönmez, 2015; Arıcak, 2009; Kartal, 2019; Burnukara, 2009; Eroğlu, 2014; Slonje ve Smith, 2008; Özbay, 2013; Taştekin, 2016; Özel, 2013; Hinduja ve Patchin, 2008; Keleş ve Tagay, 2025). Bu çalışmada kız öğrencilerin daha fazla mağduriyet yaşamasının, toplumsal cinsiyet normları, sosyal çevre beklentileri ve bireylerin çevrimiçi ortamlardaki farklı görünürlük düzeyleriyle ilişkili olabileceği düşünülmektedir.

Çalışmada sosyo-ekonomik düzeyin siber zorbalığı etkilemediği görülmüştür. Literatürde de birçok araştırmada bu konuda anlamlı bir istatistiksel sonuca ulaşılamamış ve bulgumuz desteklenmiştir (Akbaba ve Eroğlu, 2013; Serin, 2012; Türkoğlu, 2013). Bu bulgu, sosyo-ekonomik farklılıkların siber zorbalığa doğrudan etki etmediğini ortaya koymaktadır. Bununla birlikte, literatürde farklı yönde bulgulara rastlamak da mümkündür. Talan ve arkadaşları (2021) gelir düzeyi daha düşük olan kişilerin daha az siber zorbalığa uğradıklarını belirtmişlerdir.

Araştırmada, veli cinsiyetine bağlı olarak Risklerden Koruma (RK) düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmuş ve erkek ebeveynlerde RK düzeyinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Ancak Manap ve Durmuş (2021), bu bulgunun aksine, kadın ebeveynlerin risklerden koruma oranının daha yüksek

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (3), 3856-3879.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences (2025), 16 (3), 3856-3879.
Araştırma Makalesi / Research Paper

olduğunu tespit etmiştir. Literatürde yapılan bazı çalışmalar da Manap ve Durmuş'un (2021) bulgularını destekler niteliktedir (Manap, 2020; Kennedy, 2011; Anderson, 2016).

Bunun yanı sıra, araştırma sonuçları veli cinsiyetine bağlı olarak siber zorbalık yapma durumunun da istatistiksel açıdan anlamlı olduğunu göstermiştir. Bu anlamlılık, velisi kadın olan öğrencilerin daha fazla siber zorbalık yaptıkları yönündedir.

Diğer yandan, Verimli Kullanma (VK) ile veli cinsiyeti arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Oysa Anderson (2016), annelerin babalara kıyasla çocuklarının teknolojiyi verimli kullanmasını daha fazla desteklediklerini ortaya koymuştur.

Çalışmada, ebeveynlerin eğitim durumuna göre dijital ihmal düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bulgulara göre, en fazla dijital ihmal sergileyen veli grubunu lise mezunu ebeveynler oluşturmaktadır. Ayrıca, ebeveyn eğitim durumu ile Verimli Kullanma (VK) arasında da anlamlı bir ilişki saptanmış; üniversite mezunu velilerde verimli kullanım düzeyinin en yüksek olduğu görülmüştür. Bu sonuç, ebeveynlerin dijital medya okuryazarlığının önemini ortaya koymaktadır.

Araştırmamızın bulgularını destekler nitelikte sonuçlara ulaşan çalışmalar da mevcuttur (Redmiles, 2018; Kopuz vd., 2022). Bununla birlikte, literatürde farklı sonuçlara rastlamak da mümkündür. Örneğin, Zorbaz (2013) ebeveyn eğitim düzeyi ile teknolojiyi verimli kullanım arasında anlamlı bir ilişki bulamamıştır. Benzer şekilde, Manap ve Durmuş (2021), ebeveyn eğitim düzeyinin yalnızca Olumsuz Model Olma üzerinde etkili olduğunu ve üniversite mezunu velilerin çocuklarına daha çok olumsuz model olduklarını tespit etmişlerdir.

Araştırmada, siber zorbalık ile lise türü arasında anlamlı bir ilişkiye ulaşılamamıştır. Benzer şekilde, Bingöl ve Tanrıkulu (2014) ile Özel (2013) de çalışmalarında lise türüyle ilgili anlamlı bir bulguya rastlamamıştır. Bununla birlikte, literatürde farklı sonuçlara da rastlanmaktadır. Örneğin, Topçu ve arkadaşları (2008), bilgi ve iletişim araçlarına erişim imkânı bulunan özel okul öğrencilerinin, devlet okullarında öğrenim gören öğrencilere kıyasla daha fazla siber zorba davranış sergilediklerini belirtmiştir. Ayrıca, Karoğlu ve Çılgın (2020) ise fen lisesi öğrencilerinin en fazla siber mağduriyet yaşayan öğrenci grubu olduğunu ortaya koymuştur.

Çalışmamızın sonucunda, öğrencilerin sınıf düzeylerine göre Olumsuz Model Olma (OMO) ve Verimli Kullanım (VK) açısından anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür. Ayrıca, sınıf düzeyinin istatistiksel olarak anlamlı biçimde siber zorbalık kurbanı olmayı etkilediği de saptanmıştır. Buna karşılık, sınıf düzeyinin siber zorba olma üzerinde anlamlı bir etkisinin bulunmadığı belirlenmiştir.

Literatürde bu iki kavram arasında istatistiksel anlam tespit eden araştırmalar mevcuttur (Slonje ve Smith, 2008; Kowalski ve Limber, 2007; Karoğlu ve Çılgın, 2020). Semerci (2017), lise öğrencileriyle yaptığı çalışmada sınıf düzeyi arttıkça siber zorbalığın da arttığını ortaya koymuştur. Öte yandan, bu araştırmanın bulgularını destekler biçimde, sınıf düzeyi ile siber zorba olma arasında anlamlı bir ilişki bulamayan çalışmalar da vardır (Çivilidağ ve Cooper, 2013; Eroğlu, 2011; Özdemir ve Akar, 2011; Bayar, 2010; Yaman ve Sönmez, 2015; Gezgin vd., 2022).

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (3), 3856-3879.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences (2025), 16 (3), 3856-3879.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Çalışmamızın diğer bulguları ise sınıf düzeyi ile Verimli Kullanım arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir. Buna göre, 9. sınıf öğrencileri teknolojiyi daha verimli kullanmaktadır. Ayrıca, sınıf düzeyi arttıkça velilerin olumsuz model olma düzeylerinin de arttığı saptanmıştır.

Araştırmada, ebeveyn yaşı ile dijital ebeveynlik pratikleri arasında anlamlı sonuçlara ulaşılmıştır. Bulgulara göre, en düşük Verimli Kullanım (VK) en küçük yaş grubundaki ebeveynlerde, en düşük Risklerden Koruma (RK) ise en yüksek yaş grubundaki ebeveynlerde görülmüştür. Manap ve Durmuş (2021) da ebeveyn yaşı arttıkça risklerden koruma düzeyinin azaldığını belirtmiştir.

Araştırmada ayrıca, siber zorbalık yapma durumunun ebeveyn yaşıyla doğru orantılı olduğu ve yaş arttıkça bu oranın yükseldiği saptanmıştır. Elde edilen bulgular, ebeveynlerin yaşı ile dijital ebeveynlik uygulamaları arasında anlamlı ilişkiler olduğunu göstermektedir. Buna göre, daha genç ebeveynler çocuklarıyla teknolojiyi daha verimli kullanırken, daha yaşlı ebeveynlerin risklerden koruma oranları daha yüksek düzeydedir. Ancak Tüysüz (2023), bu bulgunun aksine, genç ebeveynlerin yaşlı ebeveynlere kıyasla çocuklarını risklerden daha fazla koruduklarını ortaya koymuştur. Dolayısıyla, ebeveyn yaşı ile dijital ebeveynlik arasındaki ilişkinin farklı örneklemlerde değişkenlik gösterebildiği, kültürel ve teknolojik faktörlerin bu sonuçlarda etkili olabileceği söylenebilir.

Araştırmada yapılan korelasyon analizleri sonucunda, siber zorbalık durumları ile dijital ebeveynlik düzeyi arasında pozitif ve orta düzeyde bir ilişki olduğu saptanmıştır. İkili ilişkiler ayrıntılı olarak incelendiğinde; Olumsuz Model Olma (OMO) ile Dijital İhmal (Dİ) arasında, OMO ile Siber Zorbalık Yapma arasında, Dİ ile Siber Zorbalık Yapma arasında ve Verimli Kullanım (VK) ile Risklerden Koruma (RK) arasında pozitif yönlü ilişkiler bulunduğu görülmüştür. Bu sonuçlar, ebeveynlerin dijital ortamda sergiledikleri olumsuz davranışların ve ihmalkâr tutumların, öğrencilerin siber zorbalık eğilimlerini artırabileceğini; buna karşılık verimli kullanım ile risklerden koruma arasındaki olumlu ilişkinin, dijital ebeveynliğin koruyucu yönünü ortaya koyduğunu göstermektedir.

Araştırmada, katılımcıların büyük bir kısmı siber zorbalığa tanık olmuş, bir kısmı bu durumu yaşamış, bir kısmı ise siber zorbalık yapmıştır. Bu bulgular, siber zorbalığın yaygın bir sorun olduğunu ve ciddiyetle ele alınması gerektiğini göstermektedir. Araştırma, dijital ebeveynlik yaklaşımlarının lise öğrencileri üzerindeki siber zorbalık etkilerini azaltmadaki potansiyel rolünü anlamayı ve bu doğrultuda öneriler geliştirmeyi amaçlamaktadır.

Okullarda, öğrencilere yönelik dijital güvenlik ve siber zorbalıkla mücadele konusunda farkındalık yaratacak programlar başlatılmalıdır. Bu programlar, öğrencilere siber zorbalığa karşı korunma yolları, dijital etik ve güvenli internet kullanımı gibi konularda rehberlik etmeyi hedeflemelidir.

Kız öğrencilerin siber zorbalığa uğrama oranının yüksek olması nedeniyle, cinsiyet temelli siber zorbalıkla mücadele programları geliştirilmelidir. Ayrıca, erkek öğrenciler için empati ve dijital sorumluluk kazandırıcı programlar uygulanabilir. Bu yaklaşımlar, öğrencilerin hem kurban hem de zorba rollerinde davranışlarını olumlu yönde etkilemeyi amaçlamaktadır.

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (3), 3856-3879.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences (2025), 16 (3), 3856-3879.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Dijital ebeveynlik ve siber zorbalık ilişkisi daha iyi anlaşıldığında, çözüm odaklı politikalar oluşturmak mümkün olacaktır. Ebeveynlerin dijital ebeveynlik konusunda bilinçlenmesi, çocuklarını dijital dünyada daha etkili bir şekilde korumalarına yardımcı olacaktır. Bu nedenle, okul yönetimleri ve ilgili kurumlar tarafından ebeveynlere yönelik dijital güvenlik ve siber zorbalıkla mücadele konularında eğitim seminerleri düzenlenmelidir. Ebeveynler, çocuklarının çevrimiçi aktivitelerini nasıl takip edeceklerini, dijital dünyadaki riskleri nasıl tanıyacaklarını ve siber zorbalıkla karşılaştıklarında hangi adımları atacaklarını öğrenebilirler.

Siber zorbalık, bazen hukuki boyutlara taşınabilecek bir sorun hâline gelebilir. Bu nedenle, öğrenciler ve ebeveynler, siber zorbalık durumunda hukuki hakları ve başvuru yolları konusunda bilgilendirilmelidir. Ayrıca, okul psikologları ve psikolojik danışmanların, siber zorbalığa uğrayan öğrencilerle düzenli olarak iletişim kurmaları ve onlara psikolojik destek sağlamaları büyük önem taşımaktadır. Psikologlar, öğrencilerin ruhsal durumlarını izleyerek gerektiğinde terapi veya danışmanlık hizmeti sunmalıdır. Bu alandaki uzmanlıklarının artırılması ve gerektiğinde dışarıdan profesyonel destek alınması, öğrencilerin güvenli ve sağlıklı bir dijital deneyim yaşamalarına katkı sağlayacaktır.

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (3), 3856-3879.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences (2025), 16 (3), 3856-3879.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Kaynakça

Akbaba, S. ve Eroğlu, Y. (2013). İlköğretim öğrencilerinde siber zorbalık ve mağduriyetin yordayıcıları. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 26*(1), 105–122.

Anderson, M. (2016, January 7). *Parents, teens and digital monitoring*. Pew Research Center https://www.pewresearch.org/internet/2016/01/07/parents-teens-and-digital-monitoring/

Arıcak, O. T. (2009). Psychiatric symptomatology as a predictor of cyberbullying among university students. *Eurasian Journal of Educational Research*, (34), 167–184.

Arıcak, T., Siyahhan, S., Uzunhasanoğlu, A., Sarıbeyoğlu, S., Cıplak, S., Yılmaz, N., and Memmedov, C. (2008). Cyberbullying among turkish adolescents. *CyberPsychology and Behavior, 11*(3), 253–261.

Ayas, T. (2014). Depresyon, anksiyete ve cinsiyet değişkenlerine göre sanal zorbalığa maruz kalma düzeylerinin yordanması. *Online Journal of Technology Addiction and Cyberbullying, 1*(1), 1–17.

Bayar, Y. (2010). *Okul sosyal iklimi ile geleneksel ve sanal zorbalık arasındaki ilişkiler: Genellenmiş akran algısının aracı rolü* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Hacettepe Üniversitesi.

Bingöl, N. ve Tanrıkulu, T. (2014). Siber zorba ve mağdur olma ile algılanan sosyal destek düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Akademik Bakış Dergisi: Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi,* (43), 1–17.

Burnukara, P. (2009). *İlk ve orta ergenlikte geleneksel ve sanal akran zorbalığına ilişkin betimsel bir inceleme* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Hacettepe Üniversitesi.

Çivilidağ, A. ve Cooper, H. T. (2013). Ergenlerde siber zorba ve öfkenin incelenmesi üzerine bir araştırma: Niğde ili örneği. *International Journal of Social Science, 6*(1), 497–511.

Dehue, F., Bolman, C., and Vollink, T. (2007). Cyberbullying: Youngsters' experiences and parental perception. *CyberPsychology and Behavior, 11*(2), 217–223. https://doi.org/10.1089/cpb.2007.0008

Dewey, C. (2013, February 6). *Kids are three clicks away from adult content on Youtube, study says*. *The Washington Post*. https://www.washingtonpost.com/business/technology/kids-are-three-clicks-away-from-adult-content-on-youtube-study-says/2013/02/06/1a11ddf4-6fe5-11e2-a050-b83a7b35c4b5_story.html

Durna, S. (2019). *Lise öğrencilerinde siber zorbalık ve siber mağduriyet sıklığı ve bunların anksiyete ve depresyon ile ilişkisinin incelenmesi: Konya örneği.* [Yayımlanmamış uzmanlık tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi.

Erdur-Baker, Ö. (2010). Cyberbullying and its correlation to traditional bullying, gender and frequent and risky usage of internet mediated communication tools. *New Media and Society, 12*(1), 109–125. https://doi.org/10.1177/1461444809341260

Eroğlu, Y. ve Peker, A. (2011). Aileden ve arkadaştan algılanan sosyal destek ve siber mağduriyet: Yapısal eşitlik modeliyle bir inceleme. *Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, 27*, 115.

Eroğlu, Y. (2014). *Ergenlerde siber zorbalık ve mağduriyeti yordayan risk etmenlerini belirlemeye yönelik bütüncül bir model önerisi* [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Bursa Uludağ Üniversitesi.

Gürkan, H., Atabay, E., and Gezgin, D. M. (2022). Lise öğrencileri arasında dijital şiddet: Siber zorbalık, akıllı telefon bağımlılığı ve medya okuryazarlık arasındaki ilişki. *Trakya Eğitim Dergisi, 12*(3), 1799–1820. https://doi.org/10.24315/tred.1115385

Hinduja, S. ve Patchin, W. J. (2008). Cyberbullying: An exploratory analysis of factors related to offending and victimization. *Deviant Behavior, 29*, 129–156. https://doi.org/10.1080/01639620701457816

Karoğlu, T. T. ve Çılğın, M. (2020). Lise öğrencilerinin siber zorbalığı ve siber mağduriyeti üzerine bir çalışma. *Journal of Social Sciences and Education, 3*(1), 344–355.

Kartal, H., Balantekin, Y., Bilgin, A., and Suyuçok, M. (2019). Ev ve okul yaşantılarında zorbalığa etki eden faktörler: Bir karma yöntem araştırması. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi, 7*(1), 50–85.

Kaya, A., Balay, R., and Göçen, A. (2012). Öğretmenlerin alternatif ölçme ve değerlendirme tekniklerine ilişkin bilme, uygulama ve eğitim ihtiyacı düzeyleri. *International Journal of Human Sciences, 9*(2), 1303–5134.

Keleş, A. ve Tagay, Ö. (2025). Ergenlerin siber zorbalık düzeylerinin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (73), 734–757. https://doi.org/10.21764/maeuefd.1543367

Kennedy, T. L. M. (2011). *Weaving the home web: A Canadian case study of internet domestication* [Unpublished Doctoral Dissertation]. University of Toronto.

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (3), 3856-3879.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences (2025), 16 (3), 3856-3879.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Kopuz, T., Turgut, Y. E., and Aslan, S. A. (2022). Dijital ebeveynlik tutumu ile çocukların güvenli internet kullanımları arasındaki ilişki üzerine bir inceleme. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* (42), 123–153. https://doi.org/10.14520/adyusbd.1111996

Korkmaz, A. (2016). Siber zorbalık davranışları sergileme ve siber zorbalığa maruz kalma durumlarının karşılaştırılması. *TRT Akademi, 1*(2), 620–639.

Kowalski, R. M. ve Limber, S. P. (2007, December). Electronic bullying among middle school students. *Journal of Adolescent Health, 41*(6), S22–S30. https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2007.08.017

Livingstone, S., Haddon, L., Görzig, A., and Ólafsson, K. (2011). *Technical report and user guide: The 2010 EU Kids Online survey*. LSE, London: EU Kids Online.

Manap, A. (2020). *Anne babalarda dijital ebeveynlik farkındalığının incelenmesi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. İnönü Üniversitesi.

Manap, A. ve Durmuş, E. (2020). Dijital ebeveynlik farkındalık ölçeğinin geliştirilmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 21*(2), 978–993. https://doi.org/10.17679/inuefd.711101

Manap, A. ve Durmuş, E. (2021). Dijital ebeveynlik farkındalığının aile içi roller ve çocukta internet bağımlılığına göre incelenmesi. *e-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi, 12*(1), 141–156. https://doi.org/10.19160/ijer.837749

Özbay, A. (2013). *Ergenlerde siber zorbalık, siber mağduriyet, aleksitimi ve öfke ifade etme biçimleri arasındaki ilişki* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Özdemir, M. ve Akar, F. (2011). Lise öğrencilerin siber zorbalığa ilişkin görüşlerinin bazı değişkenler bakımından incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 17*(4), 605–626.

Özel, S. (2013). *Lise öğrencileri arasında siber zorbalık, siber mağduriyet, depresyon ve benlik saygısı ilişkisi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Pala, S. Ç., Ünsal, A., Emiral, G. Ö., Demirtaş, Z., Zencirci, S. A., Tözün, M., and Arslantaş, D. (2021). Evaluation of cyberbullying and multidimensional perceived social support levels in high school students of Turkey. *Journal of Istanbul Faculty of Medicine, 84*(1), 104–112.

Redmiles, E. (2018, June). *Net benefits: digital inequities in social capital, privacy preservation, and digital parenting practices of US social media users* [Conferense presentation] Proceedings of The İnternational AAAI Conference on Web and Social Media, California. (Vol. 12, No. 1). https://doi.org/10.1609/icwsm.v12i1.14997

Salı, J., Başak, B., and Akca, E. (2015). Türkiye'de ortaokul öğrencileri arasında siber zorbalık. *Anadolu Journal of Educational Sciences International, 5*(2), 109–130.

Semerci, A. (2017). Lise öğrencilerinin siber zorbalık ve mağduriyet durumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi, 25*(4), 1285–1300.

Serin, H. (2012). *Ergenlerde siber zorbalık/siber mağduriyet yaşantıları ve bu davranışlara ilişkin öğretmen ve eğitim yöneticilerinin görüşleri* [Yayımlanmamış doktora tezi]. İstanbul Üniversitesi. Slonje, R. ve Smith, P. K. (2008). Cyberbullying: Another main type of bullying? *Scandinavian Journal of Psychology, 49*(2), 147–154. https://doi.org/10.1111/j.1467-9450.2007.00611.x

Sümengen, A. A. ve Akyüz, A. (2020). Lise öğrencilerinin siber zorbalığa maruz kalma durumlarını etkileyen faktörler. *Koç Üniversitesi Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi, 17*(3), 214–221. https://doi.org/10.5222/head.2020.40222

Tabachnick, B. G., and Fidell, L. S. (2013). Using Multivariate Statistics (6th ed.). Boston, MA: Pearson.

Talan, M. İ., Bostan, G., and Öztürk, Y. (2021). Lise öğrencilerinin siber zorbalık ve siber mağduriyet durumları ile yalnızlık algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi, 8*(2), 378–398. https://doi.org/10.51725/etad.905167

Tanrıkulu, T., Kınay, H., and Arıcak, O. T. (2015). Sensibility development program against cyberbullying. *New Media and Society, 17*(5), 708-719. https://doi.org/10.1177/1461444813511923

Taştekin, E. (2016). *Ergenlerin arkadaşlık ilişkileri ve benlik saygısı ile siber zorbalık ve siber mağduriyet arasındaki ilişkiler* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2025), 16 (3), 3856-3879.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences (2025), 16 (3), 3856-3879.
Araştırma Makalesi / Research Paper

Topçu, Ç., Erdur-Baker, Ö., and Çapa-Aydın, Y. (2008). Examination of cyberbullying experiences among Turkish students from different school types. *CyberPsychology and Behavior, 11*(6), 643–648. https://doi.org/10.1089/cpb.2007.0161

Türkoğlu, S. (2013). *Ergenlerin problemli internet kullanımları ile siber zorbalık eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.

Tüysüz, H. (2023). Temel eğitim dönemindeki öğrenci velilerinin dijital ebeveynlik farkındalıkları ile öz yeterlikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Ulusal Eğitim Dergisi, 3*(6), 951–960

Uludaşdemir, D. (2017). *12-17 yaş arası adölesanların siber zorbalık deneyimleri ve ebeveynlerin siber zorbalık konusundaki farkındalık durumlarının incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Yaman, E., and Sönmez, Z. (2015). Ergenlerin siber zorbalık eğilimleri. *Online Journal of Technology Addiction and Cyberbullying, 2*(1), 18–31.

Yay, M. (2019). *Dijital ebeveynlik* (2. baskı). İstanbul: Yeşilay Yayınları.

Ybarra, M. L., and Mitchell, K. J. (2004). Online aggressor/targets, aggressors, and targets: A comparison of associated youth characteristics. *Journal of Child Psychology and Psychiatry, 45*(7), 1308–1316. https://doi.org/10.1111/j.1469-7610.2004.00328.x

Ybarra, M. L., and Mitchell, K. J. (2004). Youth engaging in online harassment: Associations with caregiver–child relationships, internet use, and personal characteristics. *Journal of Adolescence, 27*(3), 319-336. https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2004.03.007

Ybarra, L. M., Mitchell, K. J., Wolak, J., and Finkelhor, D. (2006). Examining characteristics and associated distress related to internet harassment: Findings from the second youth internet safety survey. *Pediatrics, 118*(4), e1169-e1177. https://doi.org/10.1542/peds.2006-0815

Yıldırım, A., and Şimşek, H. (2016). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Seçkin Yayıncılık.

Yıldızaç, B. ve Demir, F. (2021). Siber zorbalık üzerine nitel bir araştırma. *Sosyal Sağlık Dergisi, 1*(1), 116-139.

Yiğit, M. F., Keskin, S., and Yurdugül, H. (2018). Ortaokullarda siber zorbalık ve aile desteği arasındaki ilişkinin cinsiyet, internet kullanımı ve öğrenim düzeyi bağlamında incelenmesi. *The Turkish Journal on Addictions, 5*(2), 249-284. https://doi.org/10.15805/addicta.2018.5.2.0050

Yorulmaz, D. S. ve Karadeniz, H. (2021). Ortaokul öğrencilerinin siber zorba ve siber mağdur olma durumunun belirlenmesi. *Halk Sağlığı Hemşireliği Dergisi, 3*(3), 154-170. https://doi.org/10.54061/jphn.978254

Yurdakul, I. K., Dönmez, O., Yaman, F., and Odabaşı, H. F. (2013). Dijital ebeveynlik ve değişen roller. *Gaziantep University Journal of Social Sciences, 12*(4), 883-896.

Zengin, U. (2018). Üniversite öğrencileri arasında siber mağduriyet ve zorbalık. *Pamukkale Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2*(10).

Zorbaz, O. (2013). *Lise öğrencilerinin problemli internet kullanımının sosyal kaygı ve akran ilişkileri açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Hacettepe Üniversitesi.

Wang, J., Lannotti, R. J., and Nansel, T. R. (2009). School bullying among adolescents in The United States: Physical, verbal, relational, and cyber. *Journal of Adolescent Health, 45*(4), 368-375. https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2009.03.021

Wolak, J., Mitchell, K., and Finkelhor, D. (2006). Online victimization of youth: Five years later. National Center for Missing and Exploited Children Bulletin - #07-06-025. Alexandria, VA.

*Gençlerin medya k*ullanımı *ve dijital okuryazarlık araştırması*. (2022). Radyo ve Televizyon Üst Kurulu. https://www.rtuk.gov.tr/genclerin-medya-kullanimi-ve-dijital-okuryazarlik-arastirmasi2022/4402

https://www.guvenliweb.org.tr/dokuman-detay/we-are-social-subat-2024-raporu

https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2024-53492

(kaynakça düzeltildi ve DOI numarası olan kaynakların DOI numaraları eklendi.)